

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei közsegi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatali előfizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvevény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben postautalványon eszközölhető. **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

A kivándorlás.

Három év előtt még sokat foglalkoztunk e kérdéssel, a mikor naponta közel félszáz emberült hajóra és vándorolt az új hazába. Mivel azonban az Amerikában hirtelen bekövetkezett rosszabb viszonyok folytán, a kivándorlás is hirtelen megesapant, mi csak örömmel tettük félre e kérdést.

Most azonban újlag ismét szomorú statisztika fekszik előttünk. A múlt év őszétől kezdve már nemesak a felvidék szegényebb megyéiből, de a tejjel és mézzel folyó alföldi rónákról is vérmes reményekkel és utitarisznyával vonulnak a nemzet ezrei az új világba.

Vármegyénkben is a kivándorlás már ismét oly mérveket öltött, hogy már közel vagyunk megint a multhoz, sőt ha így emelkedik, hamar megérjük, hogy azt túl fogja szárnyalni.

Számokat nem írunk, mert azok kétségbe ejtők és nagy aggodalmat keltők, de majd beszámol erről a küszöbön lévő ideai fősorozás.

Az okát ennek a népvándorlásnak abban találjuk, hogy a rózsás színben feltüntetett ígéretek, az emberek kinesszomja és hozzájárul ehhez a mostani háborús hangulat is — az, mely az embereket, mint a vándormadarakat utra készíti.

Itt a tavasz. Pár nap múlva megnyílik annak rügyfakasztó és a nap forró sugarai által bearayozott kapuja. Vissza jönnek, megérkeznek vándorszárnyasaink. És a feeske üresen találja régi gazdájának hajlékát. A fülemile dalát sem fogja senki hallgatni a kerti berekben, mert mikor a nagy út után leül az első bokorra pihenni, akkor az ő gazdája a hajóról száll le az amerikai gyár városok gyilkoló mihelyébe és a bányák feneketlen mélységébe. Csak a szűkülő házörző eb és a czírmos ezéca maradt itthon, a többiek mind-mind elmentek messze az ozeánon túl, a boldogabbnak festett jobb hazába.

Fekete betűk ezek e fehér lapon és a szomorú valót, a leplezetlen tényt adják vissza.

TÁRCZA.

Meghalt Miks Nina.

(Ajánlja Fejérváry János kedves bátyám aramunk.)
(Vége.)

Én igazán nem bírom ezt a mai világot megérteni. Nem állítom, hogy aranjuezi napokat él a magyar vármegyei tisztviselőkar. Mert ámbár ma már a koldus állam módjához képest jól vannak díjazva (nekem volt 1600 koronám, mai kollegáimnak a legalacsonyabb lakbérosztálánál is 3000 koronája van), de a mellett ma is ők a magyar páriák, a mennyiben váltójuk csak hat évre szól, s ennek letelte után a prolongáció tisztán a nagyfejűek gráciájától függ. S ez ázsiai állapot. De aztán már azt a rémséges lamentót a megbírhatlan munkateher irányában nem értem, s boesánat érte, ezt kissé határosnak tartom a neveléssel. Beösmérem én is, hogy a közigazgatás czimletéi és teendői rendkívül megszorodtak. De én is ösmerem a közigazgatást is, a szolgálatot is és így tudom, hogy azon horrendus numerusnak jó része átfutó, s nem szellemi munka, olyan, a mely a „tudomásul szolgál”-lal el van intézve. De hogy van ma és hogy volt az én időmben? Ma van a vármegyének hat derék jegyzője. Hát ugyan hiszi-e valaki, hogy így megtörténhetik az a világ nyolezadik esodájának beillő eset, hogy magyar közigazgatási tisztviselő megszakadjon a munkában, ha én 800 frtért két évig elbírtam vinni a főispán, alispán, főjegyző és a magam összes scripturisztikáját? És még a mellett vezettem gazdaságot, sőt ráértem arra is, hogy üdülés céljából néha betekintsek a törvényszékre is. Ott is új erők voltak, többnyire az eke szarvától odakerülve. A II. alispán-elnök: *Bodon Abrahám* igazi patriarcha és tetőtől-talpig eszményi ember volt. Telve a klasszikusok lelkével. Legkedvesebb poétája Virgilius volt. A megtestesült szerénység volt telve benső kvalitásokkal. Mikor közeledett a restoráció, egy szobában háltam vele a bejei papígyülés alkalmával. Az öreg ur nyugtalanul mozgolódott ágyában. Gyertyát gyújtva, megkérdeztem:

Nap-nap mellett vonatról-vonatra számosan szálnak fel férfiak és nők s még gyermekek is, az indóház előtt pedig jajveszékkel a falunak még itthon maradt apraja-nagyja.

Mennek Amerikába és vonulnak be a tartalékosok az ezredekekhez: válaszol kérdésünkre a vonat kalauza.

Meddig tart ez így, mikor szakad ennek vége? Önként rebben ajkainkról e kérdés. És a válasz reá: talán soha sem! Elszorul a szívünk és megdöbben a hitünk, látva e szomorú nemzeti népvándorlást, hogy hová fog ez fejlődni.

De mégis felesillan a reményünk, ha a f. évi február hó 28-án megjelent „Belügyi Közlöny”-nek az első lapját olvassuk, a hol a m. kir. belügyminiszterium az 1909. II. t.-cikket közli és ismerteti a kivándorlásról.

Tekintsünk be egy kissé annak paragrafusaiiba. Az előbb hangoztatott szomorú panasz nyomán rögtön örömteli remény fakad, mert meggyőződünk arról, hogy a képviselőház és a kormány, midőn e törvényt megalkotta és életbeléptette, mégis gondolt a magyar nemzet jövő sorsára és korlátozni kívánta a kivándorlást, mely már az állam fennállását és tovább építését veszélyeztette.

Különösen fontosnak találjuk a hivatkozott törvényezikkből a következő szakaszokat idézni, u. m.:

2. §. A kivándorlás tekintetében a következő korlátozások állapíthatnak meg:

a) Atyai hatalom alatt álló kiskorúak atyjuk nélkül csak atyjuknak írásban adott és hatóságilag hitelesített, a gyámság alatt levők pedig gyámjuknak gyámhatóságilag jóváhagyott bejegyzése mellett s ezenfelül mindkét esetben csak akkor vándorolhatnak ki, ha igazolva van, hogy rendeltetési helyükön való elhelyezésük biztosított.

Kiskorú nők és 16 éven aluli férfiszemélyek szüloik egyike nélkül csak akkor vándorolhatnak ki, ha az előbbi bekezdésben felsorolt feltételeken kívül az is igazolva van, hogy rendeltetési helyükig teljesen megbízható felnőtt személyek kíséretében utaznak.

b) Férfiszemélyek azon évi január hó 1-től kezdődőleg, melyben 17-ik életévüket betöltik, addig, míg

mi a baja? „Nagy az én bajom ösém, azt hallom, hogy alispánt akartok csinálni belőlem. Nem való vagyok én oda. Ha már éppen muszáj valaminek lennem: tegyetek meg archiváriusnak.” Hát hiszen jó lett volna ő annak is: de jó lett alispánnak is, hiszen, midőn megszünt képviselő lenni, nem kisebb ember, mint Deák Ferencz sajnálta meg. De a jó öreg ur nem bírt sorsába belétörődni. Egy alkalommal azzal fogadtott: „hallottad-e, micsoda élezet faragtak reám? Hogy, ha otthon nem vagyok, jobban megy a gazdaság, ha pedig itt nem vagyok, jobban folynak a törvényszék dolgai.” Edes Ábris bátyám, hát biz ez egészen bolondgomba. De részben lehet benne valami igaz is. Lássá, tudós ember még sohasem volt jó gazda; tehát lehet, hogy a Klári néném kezei alatt jobban megy a mihályföldi gazdaság. De engedje meg, hogy én is mondhasak valamit. Bodon Abrahám, a gazda járhat gamajos szekeren; de Bodon Abrahám, az alispán nem mehet tagosítani trágyás szekeren. (ott állott az a durchtart alatt.) Az öreg könnyezett a nevetéstől s annyit mondott: „hát ebben lehet valami igazad.” Sajátságos alak volt *Nagy Pál*, a Mister is. De nemesak a törvényszéken, de mindenütt az életben. 1862-ben Londont, ezen tenger-várost tüvé tettem érte. Csak annyit tudtam meg, hogy néptanító valamely angol faluban. Ő is, a jámbor, csinált adósságot, hogy lefaraghasa, elment rektor, és le is taragta az idósságát. Egy tárgyaláson egy rakás tanu volt Dobsináról. Akkor még nem lehetett zónázni. A tárgyalás végén teltek a Mister és kérdezte: „ki fizeti ki ezen szegény emberek díját?” Majd csak megkerül valahogy, volt a válasz. A Mister elkeseredve annyit mondott: „kellemes ország ez a miénk, de szerfelett barbár”, zsebébe nyult és előlegezte a tanudíjakat. A jó Mister merev volt, akár egy paragrafus, a mely nyársat nyelt el; de szíve szinarany volt. A humánus idealizmusból pedig volt benne annyi, hogy elég lett volna az egész tisztánimni kerület beoltására. Nem kevésbé tipikus alak volt a főfiskus: *Molitorisz János* bátyánk. Akkor még híre-hamva se volt a mai paragrafusok lényegét evő formalitásoknak; de bűnügyekben már akkor is in-

a védőtörvényen alapuló állítási vagy szolgálati kötelezettség alatt állanak, csak a belügyminiszternek a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg írásban kiadott engedélye alapján vándorolhatnak ki. Az engedély csak akkor adható meg, ha a folyamodó a belügyminiszter által 100-tól 1000 kor-ig terjedhető összegben megállapított óvadékot magyar koronaértékben előzetesen leteszi.

Az óvadék bevonatik, ha önhibája miatt az illető utlevele érvényességének leteltéig haza nem tér.

A ministerium a védkötelesek nagyobb arányú kivándorlása esetén az ezen pont első bekezdésében megjelölt férfiszemélyek kivándorlását egy-egy évre általában vagy egyes törvényhatóságokra nézve megtilthatja. E tilalomról az országgyűlésnek jelentést kell tennie.

Nem vándorolhatnak ki továbbá:

e) azok, kik ellen szabadságvesztéssel büntetendő esekelmény miatt büntető eljárás van folyamatban, továbbá a szabadságvesztésre vagy pénzbüntetésre ítélték a büntetés végrehajthatósága idejében;

d) azok a szüloek, a kik 16 éven aluli gyermeküket otthon hagyni szándékoznak a nélkül, hogy állandó gondozásukat kellően biztosították volna;

e) azok, a kik otthon maradó, keresetképtelen és így segélyükre utalt hozzátartozójuknak kellő ellátásáról nem gondoskodtak;

f) azok, a kik a rendeltetési helyig való utazáshoz szükséges pénzüsszeggel nem bírnak, vagy nem felelnek meg azon feltételeknek, melyek abban az államban, hová kivándorolni akarnak, a bevándorlásra vonatkozólag meg vannak szabva;

g) a kik részére valamely külállam kormánya vagy valamely gyarmatosító vagy hasonló társulat vagy magánszemély által tervezett telepítés céljából egészen vagy részben ingyenes szállítás, vagy a szállítási költségek előlegezése helyettesített kilátásba;

h) a kik külföldről államköltségen szállítottak haza s a szállítási költséget meg nem térítették;

i) a kik a kivándorlásban egyéb törvények rendelkezései értelmében korlátozva vannak.

Oly világos és oly könnyen érthető e törvény, hogy ahhoz egyáltalán nem kell magyarázatot fűzni, mert mindenki megértheti belőle a törvény célzatát és korlátozó, tiltó intézkedéseit.

A szállító vállalkozókról, a mi szintén nagyon fontos, csak a következő szakaszokat ismertettük a közönséggel:

6. §. Annak, a ki kivándorlók szállításával akar foglalkozni, erre engedélyvel kell bírnia.

ditványt kellett tennie az ügyésznek. Szemtanuja voltam két esetnek a János bátyánk fatalisztikus lustasága irányában. Az egyikben egy viseltés kezeza kinezésű papirosról olvasta le az indítványát; a másikban már elégnek tartotta annyinak a kimondását: „majd kislul a vállatásnál.” A jó öreg *Holló Dénes* bátyánk se közönséges kaliberű ember volt. Valaha kispap volt. Aztán ugy a hat X. küszöbén lángra lobbant a szép és fiatal Sztruhár Mária iránt. Megharagudott, midőn interpellált: „bátyókám! mi lesz már azzal a jegybenjárással?” „Várom a rendezést és a kinevezést”. Elkaczagva magamat, annyit mondtam: ez már igazik papos észjárás. Az az állás majd csak meg lesz valamikor, de ha soká késik: vajjon megelégszik-e a menyecske csupán azzal? Hát igaz, hogy ez kissé tulerős volt, de az okoskodásnak aligha ne több alapja volt, mint a bátyóéknak. Ma már másilyn a törvényszék és mások a bírák is, de talán a régi jó táblabíróvilág nem volt rosszabb, igaz ugyan, hogy akkor még én se hatvanylevő éves szemmel néztem a világot. És talán ez is tett valami különbséget.

De hát mikor kerül már a sor Miks Ninára? Hát bizony ő oly kurucz menyecske volt, hogy előtte meg lapult még a hatalmas főjegyző is. Rendes kosztosai voltak: a két alispán, a főjegyző, Holló Dénes és Fejérváry János törvényszéki úlnökök, a Mister, Beke László gyakornok és én, valamint, ha Szombathban volt a főispán: gróf Andrássy Manó. Ha kedve szottyant hozzá, ugyan jó kosztot adott. De igaz az is, hogy ámbár akkor a vármegye limitálta a hús árát; én még annyi mócsingos finakot sohasem ettem, mint a vármegyházán Miks Ninánál. De azt is mindig jó kedéllyel nyeltük le, mert közénk sohasem férközött be az az utálatos Beamtendir. Estve azután vagy egy kis nemzeti esöndes folyt, vagy elmentünk a Fáni, vagy Franczi (nem is tudom már hogy hitták?), kávéházába. De ott is a legszolidabban folyt minden. Én akkor is abszolút antialkoholista voltam; de a többi ur is megjárta „Good Templar”-nak. Még akkor nem járta az a divat, hogy a murit a kard, ki kard vagy a Komjáthy-pisztoly kö-

Az engedélyt a belügyminiszter adja meg.
Az engedély megadása az országgyűlésnek bejelentendő.

A belügyminiszter az engedélyt nyert szállító vállalkozóval a törvény rendelkezéseinek korlátai közt szerződést köthet.

8. §. A ki szállítási engedélyért folyamodik, köteles kimutatni, hogy a követelményeknek megfelelően kivándorlók szállítására képes és óvadékul törvényes magyar értékben előzetesen legalább 100.000 koronát tesz le.

A helyettes részéről szintén törvényes magyar értékben belügyminiszteri jóváhagyás előtt külön legalább 50000 korona óvadék teendő le.

15. §. Tilos a vállalkozónak és helyettesének vagy bármely alkalmazottnak a kivándorlásra vonatkozó bármiféle más felhívást, tájékoztatást közzétenni vagy bárkinek megküldeni, mint a menetrendre, ellátásra és a szállításra vonatkozó egyszerű ismertetést. Ezek az ismertetések is csak az engedélyezett irodák belső helyiségeiben tehetők közzéadásra és ugye ezek, valamint a kivándorlásra vonatkozó bármiféle felvilágosítások csak arra való külön felhívásra küldhetők meg az érdeklődőknek.

23. §. A vállalkozó minden egyes kivándorlóval szemben köteles:

1. őt és podgyászát a szerződésben megjelölt helyre, az ugyanabban meghatározott és semmi esetre fel nem emelhető díjért elszállítani;

2. egészséges, tiszta, elegendő ellátásról és elszállásolásról az egész uton gondoskodni, hacsak a szerződés azt nem állapította meg, hogy a szárazföldi uton erről a kivándorló maga gondoskodik;

3. ingyenes orvosi ápolásról, utközben való elhalálozás esetén eltemetéséről gondoskodni;

4. a családőt baleset ellen, a podgyászt sérülés és elvesztés esetére a belügyminiszter által jóváhagyott díjszabályzat szerint lehetőleg valamely hazai biztosító társulatnál biztosítani;

5. ha az utazás a kivándorló önhibáján kívül késedelmet vagy megszakítást szenved, őt ezen veszteségi idő alatt minden külön díj nélkül teljesen ellátni, elszállásolni s mielőtt lehet, őt és podgyászát a rendeltetési helyre tovább szállítani.

Ellenben tilos a vállalkozónak:

a) a szállítási és biztosítási díjra nézve oly megállapodást létesíteni, hogy a kivándorló azt egészben vagy részben utközben teljesítendő munkával egyenlítsse ki, vagy pedig csak rendeltetési helyére érkezése után fizesse meg;

b) a kivándorlótól a szerződésben megjelölt szállítási és biztosítási díjon felül bármely díjat vagy szolgáltatást követelni, elfogadni vagy a kivándorlónak előleget adni;

c) a kivándorlót tartózkodási helyének, idejének vagy foglalkozásának szabad választásában korlátozni.

37. §. A ki a kivándorlás előmozdítása céljából valótlanul terjeszt, vagy bármely más módon kivándorlásra csábít, vétség miatt egy évig terjedhető fogsággal és 2000 kor.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki kivándorlásban a törvény által korlátozott személyt (2. §.) csábít kivándorlásra, ugyancsak, a ki valamely gyülekezeten szóval, nyomtatvány útján, nyomtatvány, irat vagy képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítás által kivándorlásra csábít, vétség miatt hat hónaptól három évig terjedhető fogsággal és 1000 K-tól 4000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki az előbbi bekezdésben megjelölt eseményt üzletszerűen követi el, vagy ha azt a eseményt oly egyén követi el, a ki a jelen törvény alapján büntetett, vagy vétség miatt már büntetve volt és büntetésének kiállása óta tíz év még el nem telt, büntetett miatt öt évig terjedhető börtönnel és 2000 kor.-tól 8000 kor.-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A következő szakaszok a kivándorlókkal, a vállalkozókkal, a csábítókkal és a kivándorlást

vesse. Eljötték oda a két viceispán ur, a Gusztó meg az Abris bácsi is, sőt eljött még *Lőrincz András* és *Csider Károly* bátyáink is. Csak egy volt, a kit sohasem bírtunk elcsalni, a megtestesült szoliditás: *Beke László*. Ugyan ki gondolt volna még akkor a későbbi cause céljára? A Fáni, vagy Franczi pedig akár apáczaruhában járhatott volna. Egyetlen egyszer bírtam rávenni, hogy az András bátyáink ölébe üljön. No hát még én akkora pirulást nem láttam, mint az András bátyáinké volt. És talán meg is ittam volna a levét, ha a pirulásért még Abrahám bátyáink is ki nem kaczagta volna.

Temérdek ártatlan tréfánk volt. A legmulatságosabb talán a nyulvadászat volt a vármegyeház udvarán. Megkérdeztem Miks Ninát: mi lesz vacsorára? Nyulpecsenye! Tilalmi idő lévén, éktelenül kifakadtam. Ez imponált, s megijedve monda: „ne haragudjék, inkább szabadon bocsátatom.” Erre mást gondoltam. Ne tegye, de valahogy le ne sakterozza, vadászunk reá. Elmentem Zwicker Ottó barátomhoz, kiköleslőztem egy Flobert-t, megvettem egy rakás golyós patront. Bezárattam mindkét kaput, s lehittam a hajdukát, szobaáristomra itélvén az urakat. A háziasszony elbocsátotta a nyulat. Szegény ész nélkül akart menekülni, de nem volt hová. Aztán kergettük és hibáztuk sorra, de közben a Miks Nina meglapult tyukjaiból legyujtottunk néhányat. Persze erre a nyakunkba zúdult ajkáról mindentéle hangnemből a jó Isten mindentéle visszás áldása; de a kompánia ugy neki volt vadulva, hogy ez sem imponált. A nyul pedig rohant eszeveszetten erre-amarra. Valamennyien a nyomába. Alól-hátul akkor börtönök voltak, mikor a tapsi arra menekült s a Floberttel kezében éppen Abris bátyáink, megnyílik az egyik ajtó s kilép két rab két börtönőr kíséretében. Tableau! A jó öreg alispán nekem ront: „mi lesz már most, engem kompromittáltál.” Pardon! feleltem, én ártatlan vagyok. Én a magam hajduit házi áristomba tettem, annak pedig oka nem vagyok, hogy az alispán az övéi közt nem bir rendet csinálni. A jó öreg ur erre kibékült, s mosolyogva monda: „megint neked van igazad.” A nyul pedig felszaladt a hátsó csigalépcsőn és végre a főjegyző agyonlőtte. Estve

elősegítőikkel szemben a legszigorubb intézkedéseket tartalmazták.

Mivel pedig e törvény folyó évi február hó 23-án lépett életbe, most már bizton reméljük, hogy annak meg lesz a kívánt és várt eredménye.

Hogy pedig az eredmény elmaradhatlan legyen, most már a hatóságokon áll és van a sor arra, hogy a népet kioktassák és a lelketlen, hamis reményekkel kecségtető csábítóktól megmentsék.

Ismerve a mi hatóságainkat, bizton reméljük, hogy szigoruan fognak eljárni és a jó, de tudatlan nép felett atyailag őrködni.

Vármegyei rendes közgyűlés. Bornemisza

László alispán a tolyó hó 4-én megjelent vármegyei „Hivatalos Lap”-ban a következő hirdetéssel márczius hó 26-27-ik napjaira Rimaszombatba rendes közgyűlést hív össze:

„Törvény és szabályrendelet értelmében tartandó rendes tavaszi vármegyei bizottsági közgyűlés határidejű főispán ur ömeltőségével egyetértőleg a f. évi márczius hó 26-ik és következő 27-ik napjának d. e. 10 órája Rimaszombat városában a vármegye székházának nagytermébe tüzetett ki.

Midőn erről a közönséget ezennel értesítem és a vármegyei bizottság tagjait személyes megjelenésre hivatalból tisztelettel felkérem, egyidejűleg köztudomásra hozom, hogy ez alkalommal a köztanácskozás és elintézés kiválóbb tárgyait a ratkói főszolgabírói járásnak felállítására folytatott a közreghirdetett pályázat alapján a rendszeresített főszolgabírói, esetleg szolgabírói tisztii állásnak törvényszerű választás utján betöltése s egyéb ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele, az 1908-ik évi vármegyei házipénztári számadásnak, továbbá a vármegye tulajdonát képező összes alapok mult 1908-ik évi számadásainak tárgyalása és megvizsgálása, valamint egyéb a törvény 46-ik szakasza értelmében a tárgyszorozatban szabályszerűen kihirdetendő közérdekű vármegyei ügyek fogják képezni.”

A Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi gyűlése.

Folyó évi február hó 28-án tartotta a Gömör-Kisontvármegyei Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányi gyűlést Tornalján *Szentiványi Arpád* elnöke alatt.

Fodor Jenő titkár számolt be az egyesület legutóbbi működéséről. — E szerint az egyesület újabbán Rimaszomban, Hétfen és Zádorházán alakított tejszövetkezeteket, a melyek ez év április havában kezdik meg működésüket.

Balogtmásiban az egyesület kezdeményezésére *községi kölesönös állatbiztosító társaság* alakult.

Az egyesület a tél folyamán 4 községben, nevezetesen: Sajógömörön, Sajólenártfalván, Osgyánban és Garaszécsen rendezett háziipari tanfolyamokat s idáig tíz községben tartott népies gazdasági előadást.

Az egyesület a megyei dohánytermelőket értekezletre hívta össze, a hol megállapították a dohánytermelési szabályok és beváltási árakra vonatkozó kívánságokat.

Az egyesület kezdeményezésére a vármegye elkészítette a kötelező léptene oltásról szóló szabályrendeletet.

A titkári jelentés tudomásul vétele után a választmány több fontos ügyben határozott.

Márczius hó 21-én Tornalján, márczius hó 28-án pedig Rimaszomban fog tenyészvikavásárokat rendezni.

Az idei állatdíjazások április hónapban Rimaszécsen és Tornalján lesznek megtartva.

jóüzien megvaesóráltuk. Miks Nina pedig azzal boszult meg, hogy addig ettünk tyuklevest, míg a rakás áldozatból csak telt.

Végre én is kidültem a négy hivatal terhe alatt és haza jöttem varasznak. Azóta se vittem többre. Jó időre bemenvén Batyiba, szívem a régi jó kollegákhoz húzott. De uramfia! mi történt ezekkel? Az ebéd alatt is pereket peraktáltak. En aztán többet sohase ebédelttem Miks Ninánál. Mennyi kedves emlék fűz engem e derék emberekhez! Ma már édes János bátyám! csak ketten lógunk közülök. Rialinvalidusok vagyunk mindketten. A többi pedig áldott emlékekkel nyugszik az Urban! Utánuk ment Miks Nina is. Legyen nekik, legyen neki is könnyű a hant! Az idő kereké pedig forog s megváltozik minden. Társas élet nincs, ides-tova nem lesz családi élet sem, talán ma már csak a Marton-családnál van, ha van. A fiatalság van azért, hogy nincs. Se házasodni, se mulatni nem tud ez. 1860-ban tizenkét nap annyit aludtunk, míg egyik faluból a másikba mentünk. Hol vannak azok a rimaszombati, rozsnyói s csetneki bálók? Kipusztul az egész sora a vidékeknek. Megkezdte a Csetnekvölgy, követi a többi. Elpusztul az ur s el vele a régi magyar virtus! Pedig az baj! Pedig jól írta Tompa: „Lehetne tán sokat szemükre hányni. Ha fényes tettük is nem volna sok. Kezéssel volt bünöknél több erényük. Mely az apákról a fiakra szállt. De annyiszor ez a kevés, ha vész jött, nem engedé elveszni a hazát!” A civilizáció halad, de megöli az emberben — érdekhajszát csinálva belőle — a valódi embert. S így esendesen haladva, több más még nagyobb okok folytán, ides-tova nem lesz... „magyar!”

Uj kor van támadóban minden hibával a réginek, de egyszerűsággal teljes hiával a régi jó erkölcsöknek. Más a világ, mások az emberek. Meg van a haladás, de az élet oly kedélyes és oly magyar: mint volt, nem lesz többé soha sem!

Hanva, 1909. évi február hó 18-án.

A hanvai remete.

Az egyesület egy nagyobb számú kollekczióval résztvesz a június hóban Budapesten rendezendő országos tenyészkiállításban; a hol be fogja mutatni a megye szép fejlődést elért népies tenyészetét.

A nemzetközi tejjgazdasági kongresszuson, mely június hóban Budapesten lesz megtartva, 5 kiküldöttel képviselteti magát.

Az országos tenyészállat kiállítás díjazási céljaira 50 koronát szavazott meg.

A gazdasági titkárok nyugdíjszabályzatát elfogadta s az egyesület a titkár nyugdíjához a biztosított összeg 6%-ának erejéig hozzájárul.

Magáéva tette az egyesület választmánya a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületnek a vasúti szállítások körül észlelhető visszaélések, továbbá

a nyers olaj szállítási kedvezményének fenntartása tárgyában a kereskedelemügyi miniszterhez intézett feliratát, s elhatározta, hogy a kereskedelemügyi miniszteriumhoz hasonló szellemű feliratot fog intézni.

Igazgatósági ülés.

A kerületi munkásbiztosító-pénztár igazgatósága id. *Rábely Miklós* elnöke alatt febr. 28-án d. e. ülést tartott, melyen az új ügyvezető-igazgató: *Molnár Lajos* bemutatkozott hivatalosan is az igazgatóságnak. Az ügyvezető tolmácsolva az állami munkásbiztosító hivatal érdemes főnökének: dr. *Mentsik* min. tanácsosnak szerencsekívánatait, melyen átgondolt, sok közvetlenséggel előadott tartalmas beszédben fejtette ki programját, mely vezérfonalul fog szolgálni neki a hivatal vezetésében. Különösen szépen fejtegette azt a magas szociális feladatokat, melyek megoldására a kerületi munkásbiztosító-pénztár hivatva van, s az eszközöket, melyekkel az intézményt fejleszteni, azt a munkaadókkal és munkásokkal megkedveltetni kívánja. Lendületes beszédét nagy tetszéssel fogadták, s jegyzőkönyvbe iktatták.

Ezután a márczius 14-én, esetleg 21-én tartandó közgyűlés elé terjesztendő igazgatósági évi jelentést olvasta fel *Szűts László* ellenőr-jegyző. — Az igazgatóság még több folyóügyet intézett el.

Az ügyvezető-igazgató szép beszédét ezekben közöljük:

Milyen tisztelt igazgatóság!

Mindenekelőtt az igazgatósági Elnök ur által kifejezett szíves üdvözlő szavakért, valamint az ügyvezető-titkári állásra történt megválasztásomért kell hálás köszönetemet kifejeznem.

Hálának, köszönetnek eme keresetlen szavakkal való közvetlen kifejezése után, ebben a pillanatban, a mikor a reám nézve oly kimondhatatlan nagyértékű igazgatósági uraknak a bizalmából először van szerencsém az igazgatósági ülésen megjelenni, méltóztassanak megengedni, hogy ez alkalommal — felelősségteljes kötelességértem tudatában — röviden említést tehessek azon nehéz feladatokról is, melyek a még sok tekintetben tökéletesítésre szoruló munkásbiztosítási intézmény megerősítése érdekében megoldásra várnak.

Köztudomású dolog, hogy az országban igen kevés még azon pénztáraknak a száma, melyek azon a helyes ösvényen haladnak, a mely irányban hivatásuk magaslatára mindig közelebb-közelebb juthatnak. Sajnos! szomorú eredmény ez. De ha már így áll a valóság, tény az is, hogy ha bár nem is egyszerre, de hosszabb-rövidebb idő alatt valamennyi pénztárnak magaslatos rendeltetése magaslatára fel kell emelkednie. Igen, fel kell emelkednie már a kor követelményeinél fogva is, mert manapság igazán rövidlábú embernek kell annak lenni, ki a munkaadók érdekeiben a munkások érdekeit, a munkások érdekeiben pedig a munkaadók kölesönös s elválaszthatatlan érdekeit felismerni ne tudja. Ez elválaszthatatlan közös kapocs erősítésére, az öntudatos lények nagy családjában tehát minden egyoldalú törekvés háttérbe szorításával, emberileg mindent el kell követni, hogy az intézmény ereje és áldásos hatása által az általános jólét, megelégedés és az ezzel szoros kapcsolatban álló legdrágább földi kincs: embertársaink egészségi — ez által pedig létérdeke — kellőképpen biztosíthatassék.

Mindezekből kiindulva, egyedüli szerény óhajom az, hogy a rimaszombati ker. munkásbiztosító pénztár a legelső között haladjon azon az egyenes ösvényen, mely irányban a legrövidebb uton előre haladva magaslatos hivatásának magaslatára felemelkedhetik.

Igen, csak hogy ezen szent törekvés és végezől elérhetése céljából, hogy a körvonalazott irányban a gyorsabban előretörő, kiválóbb pénztárak példáját követ-hessük, mindenekelőtt nélkülözhetetlennek tartom igen tisztelt igazgatóság, hogy:

1. A pénztár adminisztrációs szervezete mindenkor a legpéldásabb rendben, lelkiismeretességgel, pontossággal és a legkötelesebb munkabeosztással szolgálja egy a munkaadók, mint az alkalmazottak közös érdekeit, mely feladatok a megoldása nemcsak reményem, de biztosra veszem, hogy kedves kartársainknak odaadó és egyetértő közreműködésével, a legkönnyebben fog sikerülni.

2. Az adminisztráció hivatásos tényezőinek, valamint a pénztár tagjainak egyenként és összesen, minden alkalmat meg kell ragadni, hogy egy kis amerikai leleményességgel, magyaros hévvel, de angolos kitartással karoljon fel, illetőleg egyetértő lelkesedéssel keltsen fel minden oly kedvező társadalmi mozgalmat, mely célirányos és alkalmas legyen arra, hogy a felebaráti szeretet melegével fillérek-fillérekre rakva, össze lehessen hozni egy oly összeget, hogy abból egész Gömörvármegye területére szóló oly munkáskórházat vagy sanatóriumot lehessen létre hozni, a melyben az általános gyógykezelésen kívül a husz héten tulmenőleg betegeskedő szerencsétlenek, valamint a végzetes tudóbajban szenvedők is védelemben, kellő gondozásban és eredményes gyógykezelésben részesíthetők lennének.

3. Szükségesnek tartanám továbbá, egyetértő közös társadalmi munkálkodással leküzdeni, eloszlatni azon

előítéleteket és ellenszenvet is, melyek bizony ezen nagy terheket, áldozatokat követelő, de áldásos új intézmény ellen az egyes érdekelte társadalmi tényezők részéről, — jogosan vagy jogtalanul — még mindig megnyilatkoznak.

4. A kiválóbb pénztárak példájára kívánatosnak tartanám még külső működési körünkbe felvenni a szociális társadalmi nevelést azon a téren, a hol a népiskolának már sem befolyása, sem pedig hatása nincsen. E különféle irányú szociális társadalmi nevelés célja pedig főleg oda irányulna, hogy a lelkek kiművelése érdekében, a testi egészség védelméről, családi otthon ápolásáról, a takarékoságról, s más hasonló az általános megelégedést elősegítő közérdekű hasznos tudnivalókról, népszerű előadások rendeztesenek.

5. Kívánatosnak tartanám végezetül, ha alkalommal, kedv, kitaró hajlandóság és mozgalom keletkezne annak az eszmének a támogatására, hogy a munkásbiztosítási intézmény betetőzését képező aggkori biztosítás mielőbbi törvényhozásilag való rendezése bekövetkezzen.

Igen tisztelt Igazgatóság! Ez irányelveket megemlítettem azért, mert ily irányban egyénileg munkálkodni hivatásom és emberi érzületemmel fogva képességek érzek. De hogy e képességeimet, időt s fáradságot nem ismerő buzgalmam, mennyiben sikerül majd egyik-másik irányban a pénztár magaslatos érdekében érvényesíteni: ez már az igen tisztelt Igazgatóság további, vagy ha szabad remélnem állandó jóindulatú bizalmától s támogatásától is fog függni.

Az bizonyos, hogy addig, míg a pénztár érdekében közös, egyetértő buzgalommal munkálkodhatunk, bennem mindenkor meg lesz az önzetlen törekvés, kitaró vasszorgalom s kötelességtudás érzete, a minnek a tudatában vagyok bátor szerény egyéniséget, szent törekvésemet és munkaerőmet ismételtelen az Igazgatóság állandó jóindulatú bizalmába s támogatásába teljőnlani.

Hírek és vegyesek.

Nemesség adományozás. A király *Szende* Ferenc es. és kir. vadászalezredesnek, a Klagenfurtban állomásozó 19-ik vadászszázalój parancsnokának *Fülekelesényi* előnévű a magyar nemességet adományozta. Bennünket azért érdekel a magas kitüntetés, mert az alezredes néh. *Gaszner* Guidó volt Coburg hercegi gerényi intéző leányát bírja nőül, továbbá 15 évnél tovább szolgált a 25-ik es. és kir. háziezredünkben, s az ezrednél mint kiténő tisztet ismerték. Nőgrád-, Zólyom- és Gömörvármegyékben pedig a polgári életben is nagy tiszteletben részesült és közbeesülésnek örvendett. Kitüntetés alkalmából számosan gratuláltak neki, mi pedig ez uton fejezzük ki úgy is, mint lapunk régi barátjának és olvasójának őszinte szerencsekívánatainkat.

Kinevezés. A m. kir. földművelésügyi miniszterium *Kovács* Gusztáv, az itteni erdőhivatal kebelére tartozó m. kir. főerdész, miskolci vezető járási erdőgondnokot m. kir. erdőmesterré, illetve az új címek szerint m. kir. főerdőmérnöké;

Koczmann Géza erdész, roznói vezető járási erdőgondnokot pedig m. kir. főerdészé, illetve erdőmérnöké nevezte ki.

Számtisztvi vizsga. H. *Rónay* Gyula, a helybeli kir. számvevőség egyik ügyes gyakornoka, a napokban tette le Budapesten az államszámvitelani szakvizsgát sikeresen.

Gazdasági felügyelőség szervezése Rimaszombtatban. A m. kir. földművelésügyi miniszter 603. eln. szám alatt Gömör- és Kishontvármegye közönségének a következő értesítést küldötte: „Ertesítem a közönséget, hogy Rimaszombat székhellyel Gömör- és Kishontvármegyre kiterjedő hatáskörrel m. kir. gazdasági felügyelőség felállítását határozta meg. Ennek szervezését és vezetését *Bartha* István m. kir. gazdasági felügyelőt bízta meg. — Felhívom ennél fogva a közönséget, hogy az állattenyésztést érintő összes ügyekben ezentul ne a miskolci, hanem a megnevezett új felügyelőséghez forduljon.”

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter H. *Molnár* Ferenc rimaszombati járásbírói joggyakorlókat a kovásznai kir. bírósághoz jegyzővé nevezte ki.

Csendőrségi szemle. A múlt héten *Szabó* József csendőrezredes, kassai kerületi parancsnok itt járt városunkban és szemlét tartott a csendőrség felett. Innen Nagyöröszre utazott.

Eljegyzés. *Tóth* Miklós tiszaluczi segédjegyző eljegyezte *Schmidt* Lujzát, néhai Schmidt Iván volt oszgyáni tanító kedves leányát Rimaszombtatban.

Lelkészentelés és beiktatás. Alsósziklás község megválasztott lelkeszt, *Palkovics* Pált, febr. hó 28-án szentelték fel a helybeli és a vidékről megjelentek nagy számának érdeklődése mellett. A felszentelést *Banczik* Sámuel alesperes végezte, *Kolbenhegy* Lajos és *Belicza* András lelkeszték segédkezelésével, *Medveczky* Sándor egyházi felügyelő elnökölte mellett. Azután a rokonszenves megjelenésű ifju pap mondotta el a közönsé beszédét és osztotta ki először az áldást. A nagy számú intelligens közönség az isteni tisztelet után diszebedre gyült össze, ahol a lelkes és humoros felköszöntők egymást érték. Ebéd után a díszes közönség emelkedett hangulatban oszlott szét.

Vallásos estély. Szerdán d. u. 5 órakor ismét szép számmal gyülekeztek össze a prot. egyház hívei a helybeli főgimnázium tornacsarnokában, hol ez alkalommal is magas színvonalon álló lelkiélvezetben részesültek. Az elhangzott zsoltár után *Czinké* István imádkozott, *Bódy* Dénes káplán pedig érdekes tartalmú felolvasást tartott, melyben azt a kérdést fejtegette, hogy miben állott Jézus szociálizmusa. Az előadást a közönség osztatlan tetszése kísérte. Majd *Kohuth* Mariska szavalta el Csengerinek „Gondviselés” című költeményét feltűntést keltő hatással. Az estély többi pontjai közül nagyon szépek voltak az olaszországi Waldensek énekes könyvéből kizemelt régi egyházi énekek, melyeket *Szűcs* György harmonium kíséret mellett gyönyörűen adott elő, továbbá a vegyes-kar, melynek tagjai: *Rásky* Jolán, *Kohuth* Mariska, *Kovács* Mariska, *Gasko* Mariska, *Perecz* Samu, *Csordás* József és dr. *Veress* Samu Szűgyi J.-nek egyik szerzeményét a Szűcs György harmonium kísérete mellett nagy precizitással igazi művészi hatást keltve

adták elő. Az estély e szellemi tartalmának befejezése után a szeretet vendégsége következett, melyen a háziasszonyi tisztelet ez alkalommal *Molnár* Józsefné, *Máriássy* Lászlóné, *Lengyel* Ivánné, *Soós* Ferenczné és dr. *Csernay* Dánielné urhölgyek viselték.

Márczius 15. Márczius 15-ét a különféle egyletek, iskolák stb. az idén is impozáns keretben fogják megünnepelni. A kaszinó, valamint a polgári olvasókör szintén hagyományosan, ünnepi vacsora keretében fogják ünnepelni. Az ünnepi szónok a kaszinóban: dr. *Ráóssy* Gyula, a polgári olvasókörben pedig: dr. *Wallentiny* Dezsó lesz.

Vármegyei ülések. A vármegye közigazgatási bizottsága a holnapi napon tartja rendes havi ülését. A vármegyei központi választmány pedig folyó hó 11-én d. u. 3 órakor ülészik. Az ülés tárgya: az országgyűlési képviselőválasztók jövő évre érvényes névjegyzékének kiigazítása, illetve a választók összeírása.

Választmányi ülés. A rimaszombati polgári olvasókör folyó hó 3-án tartotta az új ciklus első választmányi ülését *Kathona* Géza polgári iskolai igazgató, új elnök vezetése mellett. A választmányi tagok majdnem teljes számban megjelentek, ezzel is dokumentálni kívánván az új elnök iránti bizalmukat. Az elnök ez első ülést egy teljes munkaprogram kifejlesztésére használta fel s a választmány az elnök előterjesztéseit mind magáévá tette. Elhatározta a választmány első sorban a kör helyiségeinek kiépítését s az ez irányban teendőket keresztülvitelével az elnökséget megbízta. — Az egyes felszólalásokból kitűnően az elvben már rég elhatározott építkezést sürgősnek azért látja a választmány, mert az itteni társadalomnak a mai viszonyok között egy nagyobb szabású otthon létesítését látja szükségesnek, s még áldozatok árán is egyesíteni, tömöríteni óhajtja azon elemeket, melyek a mai viszonyok az egyesítés, egybeforradás eszközeit nélkülözni kénytelenek. E célból már előre és minden békén — a csütörtöki napon — férfi társas összejövetelek tartását határozta el a választmány, s havonta családias estélyeket fog rendezni. Kimondatott a márczius 15-ikének megünnepelése a szokásos közvacsora megtartásával. Megalkotta a választmány az ünnepélyrendező, borkelész s könyvtárbizottságot, s intézkedett a könyvek és lapok megrendelése tárgyában. Megalapította a napi összejövetelek záróját s felemelte a szolgálatfizetését s annak szolgálatképtelenség esetére az ipartestületi nyugdíjgyűlésnél nyugdíjat biztosított.

Tisztviselők értekezlete. A helyben állomásozó állami és vármegyei tisztviselők, *Kubinyi* Aladár kir. curiai bíró törvényszéki elnök elnöklése mellett f. hó 5-én délután 3 órakor igen népes értekezletet tartottak a kir. törvényszék tanácstermében. Mint az elnök megnyitójában előadta, az értekezlet sürgős egybehívására az adta meg az okot, hogy az állami tisztviselők lapja egy ezikkészkét közölt, mely szerint már 120 helyről érkezett panasz az államkormányhoz a lakbér-össztályba sorozás ellen és a kormány a panaszok jogosságát el is ismeri; de mivel az 1909. évre szóló állami költségvetés már készen van, ez idő szerint a kért irányban érdemleges intézkedést nem tehet. Mi szintén abba a helyzetbe kerültünk, hogy az itteni drága lakbér viszonyok folytán sérelmes a mi besorozásunk is. Annál is inkább, mert házi uraink nagy része már azóta is 20–25% al emelte a lakbért. A tisztviselők örömmel vették elnökük gondoskodását s ezért csak hálaival és köszönettel illethették. Ez értekezleten, melynek előadója *Marion* Imre p. ü. titkár volt, számosan hozzászóltak az ügyhöz és azt határozták, hogy újabb kérvénnyel járulnak a kormányhoz. A kérelmezés ismételtelen azon az alapelven fog kiindulni, mint az első kérvényben indokolta volt, továbbá helyhatósági bizonyítvánnyal kívánják igazoltatni, hogy a lakberek a besorozás óta is már tetemesen emelkedtek, végül, hogy a lakás hiány és elviselhetetlen lakbér emelés már tisztviselőtelep létesítésére kényszeríti a tisztviselőket. A kérelem jogosságának megállapítása céljából kérik a p. ü. minisztert, hogy a tisztviselők költségére egy alkalmazottját küldje ki. Vármegyénk főispánját pedig felkérni határozták, hogy a kérvényt pártolóját terjessze fel.

Közgyűlés. A helybeli izr. szentegylet (*Chebra* Kadisa) február hó 28-án tartotta évi rendes közgyűlését *Kosiner* Vilmos elnökölte alatt. A jegyzőkönyvet *Schloss* Lajos vezette. A zárszámadás tudomásul vétetett, annak bevételi és kiadási összege 2883 kor. 83 fillér. Az egylet vagyona 6962 kor. 87 fillér, s az egylet nemes céljához híven sokat áldoz a szegények teltségére. A gyűlés után gyászistentisztelet volt, s este társas vacsora, melyen *Singer* S. Leo főrabbi emelkedett szellemű tósztot mondott.

Temetkezési egylet gyűlése. A polgári olvasókör védnöksége alatt fennálló temetkezési egylet február hó 28-án d. u. tartotta nagy érdeklődés mellett évi rendes közgyűlését a Polgári Olvasókör nagytermében id. *Rábelly* Miklós elnökölte alatt. Az elnök meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, s *Istók* József jegyző felolvasta a múlt közgyűlés hitelesített jegyzőkönyvét, majd a számvizsgáló bizottság jelentését olvasta, melyből megtudtuk, hogy a múlt évi bevétel 16706 kor. 72 fill., a kiadás 966 kor. 19 fill. egyenleggel ugyanannyi. Vagyon 41507 kor. 77 fill. a közgyűlés *Kohuth* Lajos pénztárnoknak elismerése és köszönete kapcsán a felmentvényt megadta. — Felolvasatott ezután az elnökség múlt évi jelentése, melyből megtudtuk, hogy a tagok száma az idén is szaporodott, a választmány 4 ülést tartott, a vagyon jelentékenyen gyarapodott. 38 tag vétetett fel, 31 meghalt, 2 töröltetett. A 15 év óta — mióta fennáll az intézmény — 1338 tagja volt, 363 meghalt — kik után temetési jutalék címén 77300 kor. fizetett ki — 70 tag kilépett, 47 tag töröltetett, összes apadás: 480. Múlt évben 31 tag után 8760 kor. temetési jutalék fizetett ki. — A jelentés örvendetes tudomásul vétele után a pénzbeszédnek fix havi járandóság állapított meg. A tisztviselők leköszöntek s id. *Rábelly* Miklós elnök köszönetet mondott a bizalomért tisztársai nevében is. *Varga* Lajos indítványára egyhangulag újra megválasztották nagy lelkesedéssel: elnökké: id. *Rábelly* Miklós, alelnökké: *Szabó* József Kozma, pénztárnokká: *Kohuth* Lajos, jegyzővé: *Istók* József. A választmányi tagok is egyhangulag választották meg és pedig: *Balázs* József, *Benyó* Béla, *Bodor*

László, *Cseh* István, *Cseh* János, dr. *Csernay* Dániel, *Eszenky* Gyula, ifj. *Gaskó* János, *Horváth* György, *Jávorszky* László, *Kathona* Géza, dr. *Kórnád* Aladár, *Konyha* Béla, *Kovács* István, *Králik* Béla, *László* János, *Rónay* Gyula, *Soós* Ferenc, *Soós* László, *Stolcz* Zsigmond, *Szabó* József mézszáros, *Tarjányi* János, *Tomay* Alajos és *Varga* Lajos rendes; *Korony* Pál, *Lévai* Izso, *Loffay* Lajos, ifj. *Rábelly* Miklós, *Rakotlyay* Lajos, *Török* Pál, *Varga* Imre és *Vozáry* Samu póttagok. Ezzel a közgyűlés az elnök zájós életésével véget ért.

Tánczestély Jolsván. Jolsváról vettük a meghívót, hogy az ottani kereskedők *Szentaghy* Andor országgyűlési képviselő diszelnöksége alatt folyó hó 13-án (szombaton) igen sikerültek ígérkező tánczestélyt rendeznek az ottani négyesületek javára. A rendezőség oly ügyesen van összeválasztva, hogy a siker elmaradhatlan, annak sorában az ottan állomásozó honvédtisztikar számos tagját is találjuk. Főrendező *Illés* Ödön m. kir. főhadnagy.

Tűz. Folyó hó 2-án este 10 órakor vészes hang kongatás zavarta fel városunk lakosságát. Özv. *Hollósy* Józsefnének az udvarban lévő és deszkából épített anyagraktára gyullott ki és egy pillanat alatt az egész faépület lángban állott. A tűz minden körülmények között bosszúból eredt gyújtogatásból származott, mert az épületnek kert felőli oldalán egy pillanat alatt futottak végig a lángnyelvek, s kik idejékorán érkeztek a helyszínre, azt állítják, hogy erős petróleum szag terjedt. A gyújtogató tehát először leöntötte petróleummal a deszka-falat s azután gyújtotta fel. Oltásról, mint szemtanúk beszélnek, szó sem lehetett, mert az egész épület egyszerre lángban állott. Nem hagyhatjuk azonban szó nélkül, hogy a tűzoltóság először későn érkezett, azután pedig meglehetősen zavarral egybekötött nem mindennapi ügyetlenséget tanúsított. A közönség nagy része is meglehetősen közönyvel szemlélte a szép látványt a sötét estben. Ez irányban már egy cikket is kaptunk, mely nem a legjobb színben emlékezik meg a tűzoltóságról és a közönségről, de helyszüke miatt azt most nem, hanem jövő számunkban fogjuk közölhetni.

Cabaret Balogon. A felső- és alsóbalogi intelligencia múlt hó 27-én az ottani iskola tantermében igen sikerült cabaret-előadást rendezett. Az előadás sikere érdekében különösen a környékbeli Coburg hercegi tisztek munkálkodtak és fáradozásuknak meg is lett az eredménye; mert az estélyen nemcsak a balogvölgyi környékbeli uri családok, de városunkból is számosan vettek részt és kiténően mulattak. Sajnáljuk, hogy az estély programjáról értesítés hiányában részletes tudósítással nem szolgálhatunk, s a hallottak nyomán csak így általánosságban emlékeztetünk meg.

Vizbefult gyermek. Klenócson február hó 28-án *Bálint* András ottani gazda 3 éves kis fia Pali a Rima folyóhoz ment, ott beesett a vízbe, s abba befult. Hulláját folyó hó 2-án felboncoltatta a kir. ügyészség, s a gondatlan szülők ellen az eljárást megindította a bíróság.

Panasz egy vasuti vendéglő ellen. Jogos és alapos panaszt kaptunk a Füleke-állomási vendéglő (restauráció) ellen, hogy ezen vendéglő a mi vonalainkon nemcsak a legdrágább, de e mellett a legrosszabb ételeket és italokat is szolgáltatja fel. Hozzájárul ehhez még, hogy az idei nagy télen az éjjeli utasoknak a fogak vaezogott az étteremben a hidegtől, mert alig fűtöttek a nagy helyiségben. Mi gömöriek számtalanszor utazunk arra keresztül, joggal kérhetjük tehát az üzletvezetőség beceses és erőlyes intézkedését. (B—tt.)

Kabaret Koháryházan. Február 20-án karnevál Koháryházan derítette az arczokat nevetésre s a lelkeket virágos jókedvre. Ugyanis az új állami iskola tanító-testülete és a községi jegyző fényesen sikerült farsangi mulatságot rendeztek jótékonycéllra. — Elsőnek *Keller* József áll. tan. lépett a deszkára, ki mézbe burkolt szatirával tapintott a környékbeli egyesek és viszonyok eleve nére „Amiről irtak és amiről nem irtak” című előadásában. Alig múlt el a frenetikus kacaj, mit könnyeket fakasztó humorával keltett, máris egy esinos kis bakfis foglalta el helyét s adta elő „Az első levél” című monológot. — Nagyon dobant a férfiak szíve, tesztült a mellény s a szemek kíváncsian fürkésztek a monologizáló bakfis fátyollal fűdött arcát s végre kislát, hogy nem nő a kicsike, hanem *Kiss* Márton áll. tan. fia. — Majd *Simonics* Karola óvónő adta elő jól iskolázott hangon „Báró Protzné” ez. kuplét. — Utána *Kajaba* Árpád közs. jegyző olvasta föl *Csöreghy* Gyula „A mi elkeresztelésünk” ez. humoreszkjét. — Ropogós esárdásra zendítve a cigány, mikor kissé elült a jókedv s *Sipos* Gyula áll. tan. jogh. jól maskirozva s megfélelő routinnal adta elő „A fogadás” ez. cigányos monológot. — A Csöreghy után *Keller* József áll. tanító mint a frikál tárogató, ki Bécsben lett magyarrá, nyújtott élvezetet papirtárogatójával a közönségnek. — Ezt követve *Borbás* János ig. tan., ki művészi kacagással és alakításokkal hozta színre a „Bzszinyak” ez. tótos monológot mőkáival, s szívből jövő nevetésével siró nevetésre hangolva a közönséget. Befejezésül *Keller* Józsefné urnó szép szoprán hangján csicseregte el „Az első csók” ez. kuplét. A zongora-kíséretet *Sipos* Gyulané okl. tanítónő teljesítette az összes kuplénál s járult hozzá játékaival az előadás sikeréhez. — Kiténő hangulatban perdültek tánczra ezután a vendégek s a jó kedvnek és táncznak csak a reggeli órák vetettek véget.

Tenyészbika vásár. A vármegyei gazdasági egyesület a rimaszombati m. kir. gazdasági felügyelőséggel folyó évi márczius hó 21. Tornaúján, 28-án pedig Rimaszombtatban rendez tenyészbika vásárt. A bejelentések a gazdasági egylet titkári hivatalánál Rimaszombtatban eszközözlendők.

Az új bortörvény végrehajtása. A miskolci kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a bortermelők, borkereskedők és borkimélők által vezetendő új nyilvántartás csak folyó évi június hó 1-én lép életbe.

A „Napközi Otthon” javára újabban érkezett adományokat van szerencsém köszönettel nyugtázni: *Sütő* István 8 kgr. szalonna, 40 l. bab, egy zsák burgonya, *Erdélyi* Mihály 15 kgr. túró, *Lévai* Irmuska cabaret-est jövedelméből 3 korona, *Feketéné-Otte* Hedvig 3 korona, *Kubinyi* Bertalané 6 korona. Rimaszombtat, 1909. márczius 5. *Dr. Marikowsky*.

Értesítés. Varga Lajos, a rimaszombati gőzfürdő tulajdonosa értesíti a közönséget, hogy — kazánkicserelés miatt — a fürdőzés ott néhány napon át szünetelni fog. A fürdőnek igénybevehetőségét annak idején talragaszok és hírlap útján fogja a közönségnek tudomására hozni.

Előnyös házvétel!

A rimaszombati református egyház tulajdonát tevő régi kántorlak, a Szijjártó-utcában két utcára néző beltelken fekvő egyemeletes épület, előnyös fizetési feltételek mellett eladó. Bővebb értesítést ad **László János** egyh. gondnok vagy **Süteő István** az építési bizottság elnöke. (2-2.)

Árlejtési hirdetmény.

A putnoki aut. ort. izr. hitközség, újonnan átépített és kibővített **templom építésének** összes munkálataira mintegy 35000 korona előiránnyal árlejtést hirdet. — Pályázatok f. évi **márczius 25-ig** alólírott elnökséghez zárt borítékban benyújtandók, a hol is a terv és részletezése megtekinthető.

Putnok, 1909. márczius 4-én.

Szoffer Jenő, hitk. elnök.

Pályázati hirdetmény.

A vezetésre bizott m. kir. földmives-iskola tanulóinak, nőtlen tisztviselőinek, valamint az időszaki tanfolyam hallgatóinak

ÉLELMEZÉSE

hat egymástán következő évekre árlejtés útján bérbe fog adatni.

Felhívom mindazokat, a kik ezen élelmezést elnyerni óhajtják, hogy zárt ajánlataikat **márczius hó 17-ig** bezárólag a rimaszombati m. kir. földmives iskola igazgatóságához nyújtsák be, később beérkezett ajánlatok figyelmen kívül hagyatnak.

Pályázati feltételek az iskola telepén minden hétköznapon délelőtt megtekinthetők, írásban megkeresésre az igazgatóság a pályázati feltételeket megküldi. — A beadott ajánlatok márczius 18-án délelőtt 9 órakor fog felbontatni a pályázók jelenlétében. (2-3.)

Fekete Pál, igazgató.

Hirdetmény.

A nagyrocezi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Diljár István garamszécsi lakos végrehajtónak **Csernák Jánosné** szül. Kostankin Anna hlásznik garamszécsi lakos végrehajtást szenvedő elleni 52 korona tökekövetelés s jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrocezi kir. járásbírósa) területén lévő Garamszécs község határában fekvő a garamszécsi 264. számú tjkvben foglalt A. I. 1-16., 20-30. sorszámú belsőség, ház, udvar, külsőség, erdő és legelőből a Kostankin Anna hlásznik nevére B. 5. sorszám alatt jegyzett 1/4 részére és pedig a 839. tkvi 191. számú végzéssel özv. Csernák Tamásné szül. Horváth Anna javára bekebelezett özvegyi jogának épségben való meghagyásával az árverést 707 koronában ezennel megállapított kikiáltási árrban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan **avagy az 1881: 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.**

Kelt Nagyrocezen, 1909. február hó 25-én.

A nagyrocezi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

Gazda, kir. járásbíró.

Szives tudomásul.

A folyó év január 1-től gazdasági gép- és áruosztályunkat megnyitottuk, hogy ez által a közönségnek tegyük eleget, biztosabban és előnyösebben hozzáférhetővé tegyük a nagyközönségnek a szükséges gazdasági gépek és egyéb földművelési eszközeinek a beszerzését. Szives készséggel keresi fel egyszerű levelező-lapon hozzánk intézett felhívásra e szakbéli hivatalnokunk mindazokat, kik e végett hozzánk fordulnak.

Legelőnyösebben beszerezhetők: **Gőzcséplő- és motorcséplő készletek, vető-, arató- és fűkaszáló gépek, szénagyújtók** és az összes kisebb gazdasági gépek.

Műtrágyák kicsinyben és kocsiakománnyként, ugyszintén egyéb gazdasági szükségleti tömegáruk. Elvállaljuk: takarmány-fűző kamarak, malom, szeszyár és téglagyár berendezések szállítását. — Esetlegesen cseréztelket is lebonyolítunk.

Fizetési feltételeink a legkedvezőbbek, a mennyiben kellő biztosíték ellenében 6-15 évi hitelt is nyújtunk.

Tisztelettel:

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági bank r. t.

8-12.)

Andrási-utca és Tompa-tér sarkán levő 1-ső számú házban, egy szép egészséges 3 szobás lakás 1909. május 1-étől bérbe vehető.

Kossuth-utca 41. számú ház pedig eladó.

Venni vagy bérteni kívánók értekezhetnek:

ANDRÁSSI fényképészszel.

Pályázati hirdetmény körjegyzői állásra.

1922. sz. — A járásomban **Berzete** székhellyel Berzete, Berzete-körös, Szalóc és Vigtelke községekből álló és 1600 kor. törzsfizetés, természetbeni lakás, kert és 2 kat. hold föld és rét haszonélvezettel, 40 korona irodaátalány, 147 kor. fuvardíj átalány, 63 kor. küldőzdíj és 110 kor. fűtés és világítási átalány javadalmazással rendszeresített körjegyzői állás; a körjegyzőnek más jegyzőségbe történt megválasztása folytán megüresedvén, emek betöltésére az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §. alapján pályázatot hirdetek.

Ezen jegyzői állásnak az 1886. évi XXII. t. cz. 68. §-ában előírt törvényszerű választás útján eszközendő betöltésére az idézett t. cz. 84. §. értelmében hivattott tisztújítószék határidejét a kör székhelyére **Berzete a körjegyzői hivatalos helyiségbe folyó évi márczius hó 17. napjának d. e. 11 órájára** tűzöm ki.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy törvényszerű képesítésüket, eddigi működésüket és illetőségüket igazoló eredeti okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi márczius 16-ig bezárólag terjeszték be.

Rozsnyó, (Gömörm.) 1909. február 25.

Nagy, főszolgabíró.

Kiadó lakás.

Szizjártó-utca 38. szám alatti emeleti lakás május 1-től kiadó. — Áll 3 szoba, konyha, külön mosókonyha, pince és a szükséges mellékhelyiségekből. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonos **Tomay Alajosnéval**. (2-*)

Hirdetmény.

A nagyrocezi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Noszko András murányhosszuréti lakos végrehajtónak, Lukács Pál murányhosszuréti lakos végrehajtást szenvedő elleni 300 kor. tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a nagyrocezi kir. járásbírósa) területén lévő Murányhosszurét község határában fekvő a 809. tkvi 1900. h. végzéssel az özv. Lukács Andrásné szül. Zachar Johanna javára, bekebelezett özvegyi jogának épségben való tartásával.

A murányhosszuréti 147. sz. tjkvben foglalt A. I. 2. 7. m. 159. és 947. hrsz. ingatlanok a B. 30. sorsz. alatt Lukács Pál nevére álló 1/2 részére 202 kor. ban;

A murányhosszuréti 137. sz. tjkvben foglalt A. I. 1-4. sor. 69/6, 662, 1390. és 1762 hr. számú belsőség, ház, udvar, kert és külsőségre, a mely egészben Lukács Pál tulajdonát képező 400 kor. ban; továbbá a Lukács Pál tulajdonát képező s ugyanabban a telekkönyvben foglalt A. II. 1-2. sor. 421. és 241/6. hrszámú szántó és rétre 40 kor. ban; Lukács Pál tulajdonát képező s a murányhosszuréti 272. sz. tjkvben foglalt 1 sor. 69/a hrsz. belsőség, ház, udvar s kertre 320 kor. ban; A murányhosszuréti 418. sz. tjkvben foglalt A. I. 1-7. sor. számú szántó és rét ingatlanból a B. 3. sorsz. alatt Lukács Pál nevére jegyzett 3/24. rész illetőségére 86 kor. ban; A murányhosszuréti 182. sz. tjkvben foglalt közös erdő, legelő és parlagokból a B. 640. sorsz. a Lukács Pál nevére álló illetőségére 60 kor. ban és végül a murányhosszuréti 308-ik sz. tjkvben felvett közös erdő és terméketlenből a B. 481. sorsz. alatt Lukács Pál nevére álló illetőségére 30 koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árrban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1909. évi április 27-ik napján délelőtt 10 órakor Murányhosszurét községben a községi bíró házában megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.**

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 20 kor. 20 fill. 40 kor., 4 kor., 32 kor., 8 kor. 60 fill., 6 kor., 30 koronát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Nagyrocezen, 1909. évi február hó 15. napján.

A nagyrocezi kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság.

Gazda, kir. bíró.

Szőlő-oltvány-

és vesszőről **nagy képes árjegyzékemet** ingyen és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudatja. Ezen könyvet még az is kérje, a ki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Gyökeres oltványokból, amerikai és európai sima és gyökeres vesszőkből, a **világhírű Delaware** ből **1 1/2 millió készlet.**

OLCSÓ AR és PONTOS KISZOLGÁLÁS. — Cím: **SZÜCS SÁNDOR FIA** szőlőtelepe **Bihardiószeg.** (4-*)

Dr. VAJDA GÉZA szemorvos szemgyógyintézete

Miskolcson, a „sanatorium és vizgyógyintézet” felső épületében. — Telephon 221.

Rendelés hétköznap d. e. 11 órakor és d. n. 3 órakor. 10-13

Felhívás

a „Gömörmezei Nép- és Iparbank” részvénytársaság t. részvényeseihez.

A t. részvényeseknek tudomására hozzuk, hogy az egyes illetőleg pártatlan számú részvények kiegészítéséhez szükséges egy-egy részjegyre az előjegyzések f. évi márczius 8-tól eltozadtatnak s a közgyűlés által meghatározott forgalmi ár, 170 korona s ennek a lefizetés napjáig számított 6% kamatt lefizetése mellett a részvények ki is adatnak.

Felkéretnek e végből az egyes és pártatlan számú részvények tulajdonosai, hogy előjegyzési jogukat **1909. évi márczius 8-tól, 1909. évi április 8-ig** terjedő időben ünnep és vasárnap kivételével minden nap — az intézet irodájában a hivatalos órák alatt — érvényesítsék; ugyan ezen időben az egyes és pártatlan számú régi részvények, melyekre névze az előjegyzési jog nem érvényesítettik, a megállapított forgalmi áron 170 azaz százhetven koronán beváltatnak.

A régi részvények és részjegyek kicserelése egy később meghatározandó időben fog eszközöltetni, s a részvényesek tudomására hozatni.

Rimaszombat, 1909. márczius 6-án.

Az Igazgatóság.

Kiadó bolthelyiség.

Kossuth Lajos utca 1-ső szám alatti sarok épület bolt helyisége folyó évi augusztus hó 1-től kiadó. Tudakozódni lehet: **Kern Adolf** tulajdonosnál.

Árverési hirdetmény.

43. sz. — Alólírott bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1909. évi 1124. számú végzése következtében a rimaszombati takarékpénztár részvénytársaság javára **Schubert Danó** ellen ennek zár alá vett vagyonához tartozó 282 koronára becsült 282 ürméter galy tűzifa nyilvános árverésen el fog adatni.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbírósa 1909. évi V. 113.1. számú végzése folytán a helyszínén a Zabzó-pusztai határban levő „Dausa” nevű erdőben leendő megtartására **1909-ik évi márczius hó 16-ik napjának** délelőtt 9 órája határidőül kitűzték, s ahová a venni szándékozó az azon megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett tűzifa készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alól is el fog adatni.

Vevő az általa megvett fát legkésőbb folyó évi márczius hó 31-ig a zabzó határból elhordatni köteles. Rimaszombat, 1909. márczius hó 3-án.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Naponta friss vágásu

marha- és bornyú-húst

szállít 5 kilós postacsomagban

Teschner Ignác mészáros Garamszécsen

(Gömörmeze) a következő áron:

1 kilo bornyúhús (eleje) 60 fillér.
1 kilo bornyúhús (hátsúja) 72 fillér.
1 kilo marhahús vegyes részekből 88 fillér.

Köserhús szintén megrendelhető. (3-*)

Hirdetmény.

104. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Vojtko Jánosné végrehajtónak, Zibrin János végrehajtást szenvedő elleni 430 kor. s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t. cz. 144. és következő és az 1908. évi XII. t. cz. 21. és következő §-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Csakó községben fekvő s a czakói 75. sz. tjkvben foglalt A. I. 5-6. 15. sorszám ház 24. szám alatti szántó és rét és a 24. sorszám alatti közös urb. erdő s legelő illetőségéből 240/17760. rész Zibrin János nevére álló ingatlanokra 776 kor. ezennel megállapított kikiáltási árrban elrendeltek, s annak megtartására határnapul **1909. évi április hó 20-ik napjának délelőtti 10 óráját** Csakó községében a községi bíró házába tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok közül a házbéradó alá eső ingatlanok a kikiáltási ár felénél, az egyéb ingatlanok pedig a kikiáltási ár kétharmadánál alacsonyabb áron nem fognak eladatni.

Arverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, azaz 77 korona 66 fillért készpénzben vagy az 1882. évi 60. t. cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1909. évi január hó 12-ik napján.

Pongrácz, kir. tszéki bíró.